XIV 82

БИБЛІОТЕКА

ВОСТОЧНЫХЪ ИСТОРИКОВЪ,

ИЗДАВАЕМАЯ

И. ВЕРЕЗИНЫМЪ,

ПРОФЕССОРОМЪ КАЗАНСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

ТОМЪ I.

1849.

Инв. 111206

БИБЛИОТЕКА
[illegible]
АН СССР

شیبانی نامه

БИБЛИОТЕКА

(شیبانی نامه)

بسم الله الرحمن الرحیم

(فهرست کتاب)

(اولقی قسم) اغوز خان زمانیدین بیری الانقوا زمانیغه‌جه وآنینك احوالی نینك بیانی * اولادیدین جنکز خان زمانیغه‌جه نیچه کیشی(۱) پادشاه بولوب خان لیغ قیلیب تورورلار

ایکینجی قسم قونکرات قومی نینك عالی نسب لاریندا

نوح پیغمبر مقدسی نینك شرحی وبیانیندا

اکثر تواریخ دا آنداق مذکور دورکیم نوح پیغمبر علیه السلام نینك تورت اوغلی بار ایردی. اولوغی یافث ایکینجی سام اوچونجی حام تورتنجی کنعان. بو تورتدین اوچ اوغلی یافث سام وحام حضرت نوح علیه السلام غه ایمان کیلتوروب مسلمان بولدیلار وکنعان ایمان کیلتورمای مسلمان بولمادی. نوح طوفانی شایع بولوب تاغلار نی سو باسغاندین سونك کنعان سوغه غرق بولدی. سونك نوح علیه السلام تینکری تعالی غه مناجات قیلدی کیم نادی نوح ربه فقال رب ان

کیشی (۱)

ابنی من اهلی وان وعدك الحق (۱) وحضرت نوح مناجات قیلغاندین سونك آنینك جوابیدا بو آیت نازل بولوبتورکیم انه لیس من اهلك انه غیر عمل صالح (۲) ونوح کیمه‌سی یرکا قرار تاپیب سو قورغاندین سونکرا بیر روایت اولدورکیم بولار بابل شهریدا نیچه ییل ساکن بولوب بیر ایودا ایدیلار. وایوقلاب ایردیلار. اویقودین قوبقاج هر بیری نینك تیلی اوزکه‌جه (۳) بولدی کیم سوز لاشماك لارین فهم ایتماس ایردیلار اول سبب‌دین بیر بیریدین آیریلاشب وهر قایسی بیر طرف‌قه باردیلار وآلارنینك نسلی‌دین کوب کیشی پیدا بولدی وبعضی راویلار تواریخ کتاب لاریدا انداغ تیب تورلار (۴) کیم نوح علیه السلام نینك کیمه‌سی یر اوستیکا طوفاندین سونك قرار تاپتی ایرسه (۵) تمام روی زمین حضرت نوح نبی غه مسلم ومسخر بولدی وهر طرفنی بیر اوغلیغه بیردی یافث کیم اولوغ اوغلی دور توران ساری پیاریب شرقی شمال جانبین آنکا عهد قیلدی وایران جانبین سام کیم اورتانجی اوغلی دور آنکا عهده قیلدی وحام کیم

(۱) وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ ابْنِي مِنْ اَهْلِي وَاِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ

(۲) اِنَّهُ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ اِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ

اوزکاجه (۳) آنداق دیب دورلار (۴) ایرسا (۵)

كيچيك اوغلى دور جنوب جانبى نى آنكا بيردى وآنينك اوچون دور
كيم يافث نى ابوالترك وسام نى ابوالعجم وحام نى ابو الهند ديرلار
وبو اوچ نينك اولادى دين عالم نينك يوزى تولدى وحضرت نوح
عليه السلام قاريب ايردى تينكرى تعالى حكمين بوتكاردى يافث جودى
تاغى نينك ايتاكى سيدا نوح عليه السلام اجازت بيركاندادرخواست
قيلدى كيم بير دعا منكا (١) اوركاتينك كيم خداى تعالى دين هر
تجان ياغين ويامغور (٢) تيلاسام منكا يامغور (٣) عنايت قيلغاى حضرت
نوح عليه السلام آنكا اسم اعظم نى اوركاتيب بير تاش قه هم قازيب
يافث غه بيردى وهمول تاشنى ايتورلار كيم ايدى كاجه اولوقت دين
بيرى خان لار وپادشاه لاردين دشت دا بيرى بيريدين قاليب دوروجده
تاش نى هم ديرلار كيم حضرت يافث ابن نوح معجزه سى دور واول
تاش نينك كيفيتى معروف ومشهوردور وآندين سونك كوب ييل
تيريك بولدى ووعده سى يتشتى ويافث تينكرى حكمين بوتكاردى
اكرجه آندين فرزند كوب قاليب. ايردى صاحب تاريخ رشيدى
آنداق ايتور كيم ديب ناقوى آتليع اولوغ اوغلى ايدى پادشاه لبغ آنكا
قرار تابتى وآنينك تورت اوغلى بار ايردى بو يوسونلوغ قراخان
اوز خان كزخان كرخان وبعضى تاريخ دا آنداق ديب دورلار كيم

مينكا (١) ياغمور (٢) مينكا ياغمور (٣)

يافث نينك اولوغ اوغلى نينك آتى ترك ايدى وآنينك يافث اوغلان
دير ايرديلار وآنينك هم اوغلانلارى كوب ايردى اولوغ اوغلينى
ابولجه خان دير ايرديلار يافث اوغلاندين سونك ابولجه خان پادشاه
بولدى ديب ناقوى ابولجه خان نينك اوغلى دور ديب ناقوى نينك
معنى سى اولدور. كيم تخت وجاه ايكاسى ناقوى نينك اولوغ اوغلى نينك
آتى ترك ايدى وآتى چون پادشاه (ايدى) بولدى وعالم آنكا مسخر
ومسلم بولدى دنياى جهان نى كوپراكين كيزدى هلينكاى ديكان يخشى
آب وهوا ليغ يركا يتشتى واول موضع نى خوشلاب آندا توروب پاى
تخت قيليب ساكن بولدى وتوره وشاه لبغ دا رسم وآيين قواعد نى
اول قويدى ويرغو سورماغنى اول بنياد ايتى والوسى نينك (١) اراسيدا
موندا ق توره ورسم مقرر قيلدى كيم هرى آتا انا يبغسالار ايردى
اول مالنى توكال قيزغه بيركايلار. واغول غه (٢) بير قيليجدين اوزكا
نيمه برما كايلار (٣) واغولغه (٤) ديكايلار كيم سنكا (٥) ميراث بير
قيليج دين اوزكا نيمه يوقتور ديب توره قويدى وآشغه توز سالماغنى
اول پيدا قيلدى وكيومرث كا معاصر ايردى آنداق كيم اول دشت
ولايتندا وشمال ولايت لاريدا پادشاه ايردى كيومرث عجم ولايتيندا
پادشاه ايدى وآق ايو يسالاق آنينك مخترعاتيدين دور ويرغو

اولوسى نينك (١) اوغول غه (٢) بيرماكايلار (٣) اوغول غه (٤) سينكا (٥)

سورماقنی (۱) اول بنیاد قیلدی ایکی یوز قرق بیل یاشاب تینکری تعالی حکمین بوتکارکاندین سونك آنینك اوغلی الیجه خان پادشاه بولدی وآنینك مالی وشوکتی وعظمتی آسروکوب بولغان اوچون دین ومذهب‌دین قایتیب کفر وضلالت یولیغه کیریب بیدادلار قیلدی وآنینك خاتونی بر (۲) قارنیدین ایکی اوغول توغوردی بیریغه تاتار آت قویدی وینه بریغه (۳) مغول آت قویدی وبولار اولوغ بولدیلار ایرسه (۴) آتالاری الیجه خان قاریب ایردی اوزی نینك تیریك لیکندا ولایت لارین ایکی بخش قیلدی یاریمین تاتارغه ویاریمنی مغولغه بیردی الیجه خان اولکان‌دین سونك اتفاق بیلا ایل اولوسنی سوروب مدتی پادشاه‌لیغ قیلدیلار والله اعلم

تاتار شعبه‌سی

سیکیز دورلار اوّل تاتارخان ایکینجی بوقا خان آتا اورنیدا اول‌پادشاه بولدی واوچونجی بیلانجه خان آندین سونك پادشاه‌لیغ‌غه اول‌اولتوردی تورتینجی ایسلی خان بیشینجی آلتسته خان آنینك اورنیغه پادشاه بولدی آندین سونکرا آلتینجی مونینك اوغلی اوُزد خان تاتار قومینه‌پادشاه بولدی یتینجی بایدو خان پادشاه‌لیغنی اول آلدی سیکیزنجی کیم تاتار قومی نینك آخرین پادشاه وحاکمی سیونج خان تورور آنینك اراسیدا

سورماغنی (۱) بیر (۲) بیریغه (۳) ایرسا (۴)

ومغول قومی‌نینك اراسیندا مخالفت پیدا بولوب فتنه اغاز بولدی کیم اصلاح پذیر ایماس ایردی وقانلار توکولدی

مغول طبقه‌سی‌نینك پادشاه لاری

مغول پادشاه‌لارنینك شعبه‌سی توقوز تورور باشی مغول خان‌تورور آخری ایل خان مغول خان پادشاه لیغی ایامیدا ایل اولوسی بیلان آنداق معاش قیلدی کیم برجه (۱) خلایق وایل الوس (۲) آندین راضی وشاکر ایردیلار وآنینك‌تورت اوغلی بار ایردی قرا خان اوز خان کِز خان کَز خان

قرا خان نینك پادشاه لیقی (۳)

قراخان چون بارچه‌دین اولوغ ایردی آتاسی مغول خان اولکاندین سونکرا اول پادشاه بولدی وآنینك قومی کافر وبت پرست ایردیلار وکفردا آنداق بیرك ومضبوط ایردیلار کیم اکر اوغول اوشاقلاری کافرلیك وبت پرست لیك دین قایتیب اوزکا مذهب‌غه میل قیلسه‌لار (۴) ایردی تامین قریب (۵) فرزندلیك واوروغ قیلش‌لیغ نینك اعتباری یوق ایردی. قرا خان نینك اولوغ خاتونیدین بیر

بارچه (۱) اولوس (۲) پادشاهلیغی (۳) قیلسالار (۴) قیریب (۵)

كوروكلوك اوغول متولد بولدى واوچ كيجه كوندوز اناسى نينك
ايمجاكين ايماى توتمايدور ايردى اناسى اوچ كيجه‌كاجه هر كيجه
اوغلينى توش كورار ايردى كيم اى انا اكر سين مسلمان بولماغونجه
وتينكرى نعالى‌نى پرستش قيلماغونجه مين ايمجاكينك‌نى توتماس‌مين
وسوتونك‌نى ايماس‌مين اناسى قوقار (١) ايردى كيم اكر صورت‌نى
اظهار قيلسا آنى واوغلينى هلاك قيلغاى لار ياشورا خداى تعالى‌غه
ايمان كيلتوردى ايرسا آندين سونكرا اوغول انا نينك ايمجاكين
توتوب ايما باشلادى واول محلده (٢) مغول‌لارنينك رسم وآيين اول
ايردىكيم فرزند بر (٣) ييل‌ليك بولماغونجه آنكا آت قويماس ايردى‌لار
بر (٤) ييل‌دين سونكرا قراخان اولوغ عظيمت طوى قيلدى والوس (٥)
نينك‌اولوغ‌لارينى (٦) اوغلى‌نى قراخان قوى‌نيدا آليب اناسيغه ديدى
كيم بو اوغولغه نه آت قويار بيز اوغول فسيح (٧) تيلى بيلان ديدى
كيم مينينك آتيم اغوزدور مجلس‌داكى اولوغلار متحير بولد يلار
وديديلار كيم غريب وعجيب‌دور كيم بر (٨) ياشدا طفل موندا‌ق
سوزلاشكاى

قورقار (١) محلدا (٢) بير (٣) بير (٤) اولوس (٥) ايندادى (٦)
فصيح (٧) بير (٨)

اولقى قسم

اغوز خان‌نينك داستانيدا الانقو زمانيغه‌جه

چون اوغوز خان اولغايدى وبلوغ حدى‌غه يتى قراخان بير اينى‌سى‌نينك
قيزينى آنكا قالين‌لبغ قيلدى واول قيز آسرو كوروك‌لوك ايردى آنكا الفت
توتمادى كيم دين واسلام يوقتورور قراخان‌نه بير اينى‌سينى كز خان
ايردى آنينك قيزينى اوغوزغه بيردى اول هم كوركولوك (١) صاحب جمال
ايردى مسلمان لبغ يوق اوچون آنكا داغى التفات قيلمادى وقراخان‌بو
سبب‌دين كيم بو قيزلارغه التفات قيلمايدورور دايم ملول وغمكين
ايردى وفكردار ايردى اوچونجى اينى‌سى كيم كز خان‌دور آنينك
قيزنى آنكا برماك (٢) بولدى بير كون اوغوز آوغه آنلانيب قايتيب
كيلادور غاندا كز خان ايشيكى‌دين اوتادور ايردى اول بير آريغ
قيراغيندا توروب ايردى اوغوزنينك آنكا كوزى توشكاج آتينى آنينك
ساري سوروب قيزغه ديدى كيم اكر دين واسلام‌غه كريب (٣) تينكرينى
تانيغاى سين مين سنى (٤) آليب جانمدين كوپراك سيوكاى مين
قيز ايديكيم (٥) مين خود تينكرينى بيلمان اما هر نه ديسانك‌مين آنداق
قيلامين وسنينك (٦) سوزونك دين چيقما مين اوغوز چون كه بو سوزنى
قيزدين ايشيتى قيزنى آلدى وقيز مسلمان بولدى وارالارندا آسرو

كوروكلوك (١) بيرماك (٢) كيريب (٣) سينى (٤) ابتى كيم (٥) سينينك (٦)

الفت ومحبت پیدا بولدی آندین سونکرا اوغوز بر (۱) کون آوغه
آت‌لانیب ایردی قراخان اولوع توی (۲) قیلدی وطوی‌دا قیزلارنی
تیلاب اول ایکی قیزدین احوالین سوردی کیم ابوشقانکیز
سزنینك(۳)بیلان نجوك یخشی ایماستور اول ایکی بورون آلغان قیزلار
دیدیلار بیزنینك بیلان آنینك‌اوچون یمان بولوب الفت ومحبتی
یوقتور کیم بیزلار مسلمان بولمای آنینك دین ومذهبی‌غه کرمای(۴)
دورمیز وسونك آلغان خاتونی آنینك دین ومذهبی‌غه کریب (۵)
مسلمان بولوب‌دور بو سبب‌دین آنی سیوادور دیب دیکاندا قرا
خان بو سوزنی ایشتکاج (۶) اغوزدین آسرو رنجیده خاطر بولوب آغا
اینی‌لاری برله خیل وحشمین تیلاب کینکاشتی کیم اغون بیزنینك
دین وملت‌میزدین قایتیب مسلمان بولوب تورور آنی اولتورماك
کراکدور دیب چیریکین بیغیشتوردی واُغوز آوغه باریب ایردی
سیور خاتونی کیم مسلمان بولوب ایردی یاشررون اُوغوز که (۷)
کیشی یباردی کیم آتانك قرا خان اوستینکا یمانلیغ اوچون کیلا
تورور واقف بول القصه قرا خان آودا اوغوزنینك اوستیکا باریب
اوروش واقع بولدی‌واوروش اراسیندا قرا خان تلف بولدی وقرا

بیر (۱) طوی (۲) سیزنینك (۳) کیرمای (۴) کیریب (۵) ایشیتکاج (۶)
اوغوزغه (۷)

خان‌نینك چیریك‌لاری قاچتی‌لار واوغوز خان برله اتفاق قیلغان‌لار
بو یوسون لوغ تورور اویغور قنغلی قبجاق قارلوق خلج اغاجوك
آندین سونکرا اوغوز خان پادشاه بولدی وعالم نینك کوپرا کین
مسخر قیلدی ویتمیش ییل پادشاه‌لیغ قیلدی وآنینك آلتی اوغلی بار
ایردی کون خان آی خان یولدوز خان کوك خان طاق خان
تینکز خان اوچ اوغلینی اونك قولغه کیم مغول‌لار برانغول دیرلار
تعین (۱) قیلدی واوچ‌اوغلی‌نی سول قولغه کیم مغول جونغول دیرلار
مقرر قیلدی اُغوز خان‌نینك اوغلان‌لاری بر (۲) کون اتفاق برله
آوغه باریب ایردیلار آو قیلور یردا آلتون‌دین یساغان بر (۳) یای
واوچ اوق تابتی‌لار آلارنی آتالاری قاشیغه کیلتوردی لار اولوغ
اوغلان‌لاری غه‌یای‌نی بردی (۴) وکیچیك‌لاری‌غه (۵) اوق‌لارنی بردی
(۶) اولوغ اوغلان‌لاری یای‌نی اوچ قسم قیلدیلار هر قایسی بر (۷)
اولوشنی آلدیلار اولارنی (۸) بوزوق دیب آت قویدیلار وکیچیك
اوغلانلاری‌غه اوچ اوق آت قویدیلار وبوزوق نینك یولین توره‌دا
اولوغ راغ مقرر قیلیب دیدیکیم یای پادشاه مرتبه سیندادور (۹) اوق
ایلچی مرتبه سیندا اوشال مجلسندا تعین (۱۰) قیلدی کیم آندین سونك

تعیین(۱) بیر (۲) بیر (۳) بیردی (۴) کیچیکلاریکا (۵) بیردی (۶)
بیر (۷) آلارنی (۸) تورور (۹) تعیین (۱۰)

پادشاه وتخت ایاسی بوزوق قومیدا بولغای دیب ونیچه کوندین سونکرا تینکری رحمتی‌غه واصل بولدی

کون خان پادشاه‌لیغی‌نینك شرحیدا

کون خان آتاسی اورنیدا پادشاه‌لیغ وفرمان روایی لیغ دا اولتوردی ارقیل خواجه دیکان آتاسی نینك بر (۱) وزیری بار ایردی وآنینك قاشیندا ملازم بولدی بارچه‌ایش کوجنی آنینك‌سوزی بیلان قیلورایردی بر (۲) کون ارقیل خواجه کون خان‌غه دیدی کیم اوغوز خان آسرو اولوغ پادشاه ایردی وعالم مالین بیغیب خزینه قیلیب سز (۳) اوغلانلار اوچون قویدی وسیزلارغه هم تینکری تعالی فرزندلار بیردی بولسون کیم مال‌غه بولا ارالارینکزدا فتنه ونزاع توشکای یخشی‌سی اول تورور کیم مالنی قسمت قیلیب هر قایسی غه اورون تعین (۴) بولغای اولتورور یربن واورنین بیلکایلار وتمغالاری هم مقرر بولوب آت وقوی وتیوه لار بیر بیریدین آیریلیب هر قایسی کیم‌نینك دور دیب مشخص بولغای وارالارینکزدا مونینك اوچون نزاع بولغای اُغوز خان‌نینك اوغلان‌لاری‌نینك خاطرلاریغه آسرو بو سوز یاقتی وکوب مستحسن توشتی وهر قایسی اوز اولوشینی آیریب تمغا

بیر (۱) بیر (۲) سیز (۳) تعیین (۴)

باستی‌لار وموندای موافقت قیلغان سبب‌دین کوب ییل‌لار دولت آلارنینك خانه واده لارینداقالدی (۱)

بیت جهان توتماق آسان سروکار ایماس *
ولی اتفاق اولسه (۲) دشوار ایماس *

کون خان یتمیش ییل خانلیغ قیلغاندین سونکرا تینکری تعالی رحمتیغه باریب سلطنین (۳) اوزی نینك اینی‌سی آی خان‌غه تابشوردی

آی خان‌نینك شرحی ووصفی

آی خان کریم صفت پادشاه ایردی وایل الوس‌غه (۴) یخشی معاش قیلیب استمالت بردی (۵) چون اجلی یتشتی اینی‌سی اولدوز خان‌نی اوز اورنیغه قایم مقام قیلدی. یولدوز خان آنداغ (۶) پادشاه‌لیغ قیلدی کیم ایل الوس (۷) آنینك زمانیدافارغ بال ومرفه الحال ایردی‌لار چون اجل عاملی یتیب آنی معزول قیلدی آنینك اورنیدا کوك خان پادشاه بولدی

آلارنینك خانه دانلارینداقالدی (۱) اولسا (۲) سلطنتین (۳) اولوس غه (۴) بیردی (۵) آنداق (۶) اولوس (۷)

کوك خان

کوك خان هم بغایت عادل وخوب صورت ویخشی سیرت لیك پادشاه ایردی. وایل برلان یخشی باریشتی وپسندیده معاش قیلدی آندین سونکرا تینکز خان پادشاه بولدی

تینکز خان

تینکز خان یوز اون ییل پادشاه لیغ قیلدی. وآتا آغالاری نینك یولیغه کیریب سلطنت قاعده سینی وطریقینی سلوك توتتی. چون آسرو قاری وناتوان بولوب ایردی ایل خان دیکان اوغلینی اوز اورنیغه پادشاه قیلدی. واوزی بر(۱) کوشه توتوب عزلت اختیار قیلدی واولار چاغیدا ایلکا یخشی معاش قیل دیب اوغلی غه وصیت لار قیلدی

ایل خان نینك احوالی نی بیانی

ایل خان آسرو دانا وبردبار لیغ کیشی ایردی. آنینك عصریندا تورین فریدون بن آبتین بن جمشید ما ورا النهر وترکستان پادشاه ایکان دور. آنینك اراسیدا برله مغول طایفه سی نینك اراسیندا نزاع وخصومت لار پیدا بولوب. تورور سیونج خان تاتار قومی نینك خانی وپادشاهی ایرکان دور. تاتارلار تور ییلان متفق بولوب فتنه بنیاد قیلیب تورور

بیر (۱)

ایل خان نینك اوروشی تورین فریدون ییلان

تورچیریك ییغیب ایل خان نینك اوستیکا باردی. ایرسا چون که مغول لار ایلخان دین آسرو راضی وشاکر ایردیلار بغایت یخشی اوروشوب تور ییلان تاتار نینك کوب چریك کین (۱) قیردی لار. اوروش اراسند (۲) تور ییلان تاتار مکر حیله قیلیب قاچیب جنك گاه دین ایکی یغاچ (۳) یراق باریب توشتی لار. واخشام بولوب ایردی یاریم کیجه بولغاج تور ییلان تاتارلار ایل خان اوستیکا شبخون کیلتوروب تینکری تعالی تقدیری برله ایلخانغه غالب کیلیب آنی وتمام چیریکین قیردیلار. آلار (۴) ایولوك کیشی نی کیم بیری قیات آتلیغ ایل خان نینك اوغلی ایردی خاتونی برله وینه بیری درلیکین خان اوغلی نکوز آتلیغ خاتونی برله وبو واقعه بولغاندا اُغوز خان زمانیدین مینك ییل اوتوب ایردی. وقیات برله نکوز چیریك نینك قراغیندا توشوب ایردیلار. کیجه اراغه کیرکاج قیات برله نکوز آتلانیب خاتونلارین هم آتلاندوروب (۵) قاچماق یولین ایلکاری توتی لار تانك یقین بولغاج بر تاقه (۶) یتشتی لار. کیم بییك لیکی عیوق غه باش تارتیب ایردی وتاغ ایتاکیدین تاغ اوستیکا کوب محنت ومشقت وایمکاك برله جان

چیریکین (۱) اراسیندا (۲) ییغاج (۳) الّا (۴) آتلاندوروب (۵) بیر تاغ قه (۶)

خوفیدین چیقتی‌لار. واول تاغ‌نینك آتی اُوزکَنه قُون ایردی آسرد
اوتلاغ وچشمه سولاری کوب ومیوه‌لیك درخت‌لاری بار ایردی وتاغ
اوستندا حق تعالی برانقان بیر قورغان ایردی اوزلاربن اول
قورغان ایچیکا سالدیلار ونیچه بیل‌لار آنکا ساکن بولدیلار آلاردین
فرزندلار متولد بولدی. کوب مال جمع قیلدیلار وآلارنینك نسلیدین
قبایل یغیلدی (۱) وآلاردین هم شعبه‌لار پیدا بولدی هر قبیله غه بر آت
قویدیلار هر کیم قیات نسلیدین توغوب ایردی اولقوم وقبیله‌نی
قیات‌دیرلار هر کیم نکوز نسلیدین ایردی اولقوم وقبیله‌نی درلیکین
دیرلار وچون قوم وقبیله‌لاری ومال‌لاری کوب بولوب اول تاغ ایچیندا
سیغشمادی لا (۲) توزغه چیقماق بولدیلار یول لاری آلدیدا بر (۳) تاغ
ایردی کیم معدنی‌نینك تاش‌لاری تمام تیمور تاشی ایردی. اول
تاش‌لارنی ایرتیب آسان لیع بیلان چیقالیدیب کوب اوتون ییغیب
کوب جربی بیغشتوروب اول اوتونلارغه قوشوب قولان تیری‌لاری‌دین
بیر روایت برله توقوز یوز وبیر روایت برله یتمیش دم اوزلاری‌نینك
ذهنی‌دین یاساب اول تاق‌غه (۴) اوت اوردیلار کوب سعی قیلدیلار
ایرسه (۵) اول تاغ نینك بیر پاره‌سی ایریدی‌ویول آچیلدی آندین چیقیب

تغیلدی (۱) سیغیشمادی‌لار (۲) بیر (۳) تاغ‌قه (۴) ایرسا (۵)

آتالاری‌نینك یورت ویریغه چیقیب اولتوردی‌لار وخطای ایایدین
هم بعضی ایل آلارغه قوشولدیلار

الانقوانینك نسبی‌نینك شرحی وداستانی

قیات قومیدین منکلی خواجه آتلیغ‌نینك یولدوز خان آتلیغ اوغلی
بار ایکان‌دور وبو یولدوز خان نینك بر (۱) اوغلی بار ایرمیش آتی
بورته جینه اُلغ (۲) اعتبار لیق کیشی ایرکاندور وآنینك خاتونی وقماسی
کوب ایرکاندور. اولوغ خانونیدین قوتی مرال آتلیغ اوغلی بار
ایرمش کیم بارچه اوغلانلاریدین یخشیراق ایرکاندور. وپادشاه‌لیغ
مرتبه‌سیغه یتشیب‌دورور. وآنینك بر (۳) اوغلی بار ایرکان‌دور آتی
اوتچی قیان وآنینك هم بر (۴) اوغلی بار ایرمیش آتی تماج وتماج‌نینك
بیر اوغلی بار ایرمیش اولوغی‌نینك آتی قوبه‌حُو مرکان وآنینك
اوغلی‌نینك آتی قوجوم بغرول آتاسی‌نینك اورنین توتتی وقوجوم
بغرول اوغلی‌نینك آتی یکه نیدون وآنینك بیر اوغلی بار ایردی
آتی سم ساوجی وآنینك اوغلی‌نینك آتی مالی قوجودور کیم آتاسی
اورنیدا حاکم بولدی. والوس (۵) آنکا تابع بولدیلار. دوبون بایان
قالُو قاجُو اوغلیدور ویورت‌لاری اوتان وکلوران وطوغلا ایردی

بیر (۱) اولوغ (۲) بیر (۳) بیر (۴) اولوس (۵)

وبولار اوچ رودخانه دور کیم خطای ولایتیدا برغاد تاغیدین اینیب کیلادور

دوبون بایان داستانی وآنینك شرح حالی

دوبون بایان قورلاس قومیدین آلانقوا آتلیغ قیز آلدی. وآندین ایکی اوغول تینکری تعالی آنکا عنایت قیلدی. بری‌نینك (۱) آتی‌نی بیلکوت قویدی وینه بری‌نینك (۲) آتی‌نی بوکونوت ومغول طایفه‌سی‌نینك ایکی قومی آلارنینك نسلی‌دین تورورلار. بعضی آلارنینك اَناسی‌نینك سببی‌دین کیم الانقوادرور (۳) نیرون دیرلار. وبعضی ایل دَرلیکین دیرلار. وبو سوز تواریخ‌دا کوب اختلاف دور. العلم عندالله واکثر تواریخدا آنداق مذکوردور کیم یکیت‌لیکندا فوت بولدی. تقی دُوبون بایان والانقوا خلفای بنی عباس وسامان پادشاه‌لاری زمانیدا ایرکاندورور

الانقوانینك شرحی حالی

حق سبحانه وتعالی نینك باهرهٔ حکمتی مقتضی اولدورکیم قدرتی‌نینك اثاری وفساد عالمی‌دا ظهور قیلیب امر غریب وعجیب واقع بولغای واولو الابصار یقین بیلکای‌لار وعالم ابلیغه محقق بولغای کیم

بیری‌نینك (۱) بیری‌نینك (۲) دورور (۳)

موجودات‌نینك کلی وجزوی‌سی تکوینی نینك سلسله‌سی خالق بیچون ومشیت صانع کن فیکون‌غه منوط ومربوط دورور یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید (۱) وبو دعوی‌نینك تحقیقی وصدق الانقوا قصه‌سی دورورکیم غرایب وعجایب بدایع دین واقع بولوب‌دور کیم آبوشقاسیز آنینك آریغ قارنیدین اوچ اوغول بیر قارنیدین توغوروب‌دورور

الانقوا قصه‌نینك (۲) بیانی بو تورور

وبو قصه‌نینك بیانی اولدور کیم آلانقوا آبوشقاسی دوبون بایان یکیت‌لیکیدا فوت بولدی. ایرسا الانقوا مدتی آبوشقاسیز قالدی بیر مدت‌دین سونك آق اوی‌نینك تونکلوکیدین نور کیریب الانقوانینك ایچیکا کیرادور. ایردی اول بو صورت‌دین قورقوب حیران قالور ایردی وقورقونجی‌دین هیچ کیشیکا آیته (۳) آلماس ایردی کیم موندای صورت واقع بولادور توغورماغی‌نینك محلی یاقین بولدی ایرسا آبوشقاسی‌نینك آقا اینی اوروق قیاشی یغیب ایتی‌لار کیم سین بوی آبوشقاسیز خاتون نجوکدین بویونك آغیر بولوبدور دیب سیاست مقامیندا بولدی‌لار اول دیدیکیم مینینك آریغ لیغم‌غه حق

یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید (۱) قصه‌سی‌نینك (۲) ایتا (۳)

تعالی تانوق‌دور میندین یمان ایش شك ایتمانك

بیت بیا سخ چنین گفت الانقوا

که بر پاکیم هست ایزدکوا

مین نجوك آنداق ایش قیلغای‌مین کیم اول ایش دین خجل واویات‌لیغ بولغای‌مین ولیکین هر کیجه کورادورمین کیم نوردیك ایچیم‌کا کیرادور ونوشدا (۱) هم کورادورمین کیم ساریغ چرای‌لیك (۲) کوزلوك آفرین آفرین منکا (۳) کیلادورور بیر زماندین سونکرا مینینك قاشیمدین آفرین آفرین ینه قایتیب بارادورور موندین اوزکا هر کمان وشك کیم مینینك حقیم‌غه ایتسانکیز تهمت وغلط دورور دوبون بایان‌نینك آغا اینی‌سی اوروق قیاشی هر تورلوك کیم امکانی بار تفحص وتحقیق قیلدیلار ایرسا آلانقوانینك‌سوزی‌نینك چین‌لیغی آلارغه معلوم ومحقق بولدی وبیر نیچه کوندین سونك بیر قارنیدین اوچ اوغول توغوردی بیر روایت اولدور کیم خاتونلار دستوری‌دیك توقوز آی توقوز کون آغیر بوی‌لوق ایردی آندین سونکرا توغوردی اما اکثر تواریخ‌دا آنداق مذکوردور کیم قرق کون آبستین ایردی وقرق کوندین سونکرا توغوردی اولوغ اوغلین یوقون قتقی آت قویدیلار کیم قتقان قومی تمام آنینك

توشدا (۱) چرای‌لیك وشهلا (۲) مینکا (۳)

نسلی‌دین دورورلار واورتنجی اوغول‌نینك آتین بوسقین سالجی قویدیلار کیم سالجیوت آنینك قومی ونسلی‌دین دورورلار واوچونجی کیچیك اوغلینی بوزنجر آت قویدیلار کیم خان‌لار وپادشاه‌لار آنینك نسلیدین دورورلار وعالم انقراض غاجه آلارنینك نسلیدین بولغوسی دورورلار وبوزنجر بیلان آغالارینی نسلی واولادلارینی نیرون دیرلار یعنی طاهر وآریغ صلب‌دین ظاهر بولوب تورورلار واول قوم‌لار کیم بولکونوت وبولکونوت نسلیدین دورلار آلارنی دَرلیکین دیرلار کیم جنکز خانغه کوج‌لار بریب (۱) دورلار

بوزنجر خان داستانی

بوزنجر خان آلانقوا نینك کیچیك اوغلی دور آز (۲) فرصت دا الوس (۳) ایاسی بولوب اولوغ عظیم الشان پادشاه بولدی وآنینك ایکی اوغلی بار ایرکاندور وبوزنجر خان آسرو بهادر کیشی ایرکاندور اولوغ اوغلی‌نینك آتی بوقا وکیچیکی‌نینك آتی بوقتای بوقا کیم اولوغ اوغلیدور آتاسی‌نینك اورنین توتوب خان بولدی وآنینك بیر اوغلی بار ایردی آتی دوتوم مین خان وینه بیر تاریخ کتابیده (۴) آنداق بیتیب دورلار کیم دوتوم مین خان بوزنجر

بیربب (۱) از (۲) اولوس (۳) کتابیدا (۴)

خان‌نینك اوغلی‌دور اما صحیح وبوتون اول تورورکیم دوتوم مین خان بوقا اوغلی‌دور آنینك اوچون کیم قدیم نسخه وتاریخ‌دا آنداق بیتکان دورورلار وقاری ایرتا کی مغول‌لار هم آنداق دیب تورلار (۱) کیم جنکیز اونونجی بطن‌دا الانقواغه یتشور العلم عندالله

دوتوم منین خان‌نینك داستانی

دوتوم منین خان یتینجی آتا بولور جنکیز خان‌غه ومغول‌لار یتینجی آتانی دوتاقون ایتورلار بیر خاتونی بار ایردی مُونُولُون آتلیغ وآندین توقوز اوغول بولوب ایردی دوتوم منین خان اولدی وآندین نهایت‌سیز مال قالدی واول مالنی مُونولون خاتون توزکا (۲) پیغیب بیر نیچه‌کون بیر بیبیك تیپه‌کا چقیب (۳) قرالار ایردی جلایر ایلی نینك اراسیندا وخطای ایلی نینك اراسیندا نزاع وخصومت توشتی. القصه خطای ایلی غالب بولدیلار وجلایر ایلی کیم یتمیش کوران ایردیلار تمامی‌نی قیردیلار. اول ایلدین یتمیش ایولوك قاچیب مُونولون خاتون ایوی ساری باردلار. (۴) وآسر و آج وخراب احوال ایردیلار آز (۵) فرصت‌دا بیر نیمه‌نی بهانه قیلیب مونولون خاتون‌نی غافل قیلیب ایوی‌نینك اوستیکا توکولوب آنی اولدوروب وسیکیز اوغلی‌نی

دورورلار (۱) توزغه (۲) چیقیب (۳) باردی‌لار (۴) از (۵)

هم کوب کیشی بیلان قریب (۱) بولغان مالنی تلادی‌لار الّا قایدو کبچیك اوغلی کیم قاچیب کنوت ایلی‌کا پناه ایلنب قوتولدی وبو داستان‌نینك شرحی کوب تورور بو رساله‌دین مقصود قنکرات قومی‌نینك عالی نسبی‌دور آنینك اوچون اول بابدا شرح قیلین مادی

قایدوخان‌نینك داستانی

قایدوخان جنکز خان‌نینك آلتینجی آتاسی دورور مغولجه تیلی بیلان آلتینجی آتانی بُورَتَی دیرلار وآنینك اوچ اوغلی بار ایرکاندور بایسنغُر وجرقه‌لینك قوم وجاوجین وجنکز خان نسبی بایسنغرغه یتشور وتا بجیوت جرقه لینکقوم نسلیدین دورورلار وآریکان وجیوت قوم‌لاری جاوجین‌دین دورورلار

بایسنغر خان‌نینك داستانی

بایسنغر خان جنکز خان‌نینك بیشینجی آتاسی دورور ومغول‌لار بیشینجی آتانی اُوکُود ایتورلار تومینه خان آنینك اوغلی‌دور اکرچه آنینك اوغلان‌لاری کوب ایرمیش اما آتالاری (۲) هیچ تاریخ ودفتردا مذکور ایماس تورور

قیریب (۱) آتلاری (۲)

تومینه خان‌نی داستانی

تومینه خان جنکز خان‌نینك تورتنجی (۱) آتا سیدور وتورتنجی (۱) آتانی مغول‌لار بُودالو ایتورلار وآنینك توقوز بهادر اوغلی بار ایرکان دورور آلارغه بیکرمی اتوز (۲) مینك ایولوك تابع ومنقاد ایکان دورور واوزی عظیم الشان دو (۳) شوکت پادشاه ایرکان دورور وبارچه اوغلانلاری‌دین اولوغ قبول خان دورور

قبل خان‌نینك داستانی

قبول خان جنکز خان‌نینك اوچونجی آتاسیدور مغول‌لار اوچونجی آتانی آلتجیك دیرلار. آلتجیك‌نینك معناسی رعیت پرور دورور وآندین واولادیدین کوب قبایل بولوب‌دور وقبایل‌دین شعبه‌لار بولوب‌تورورلار وآنینك فرزندلارین قیات دیرلار. اولوغی نینك آتی اوکین بوغاق‌دور وقیات یورکین. آنینك نسلی‌دین دورلار. ایکنجی (۴) اوغلی بورتا بهادر دور کیم جنکیز خان‌نیك اولوغ آتاسی‌دورور واوچونجی اوغلی اقویو قتو منکوا آنینك نسلیدین کوب اُوماق منشعب بولوب تورورلار. تورتونجی اوغلی قدا آن بهادر دور کوپراکی بیك‌لار ونویان‌لار آنینك نسلیدین دورورلار. بیشینجی اوغلی قوتله‌قا آن‌دور آلتنجی (۵) اوغلی‌نینك آتی تودان اونجکین‌دور. آتاسیدین سونك اول

تورتونجی (۱) اوتوز (۲) ذو (۳) ایکینجی (۴) آلتینجی (۵)

پادشاه بولوب الوس‌نی (۱) ایالادی وقبل خان‌نینك بو آلتی اوغلی آسرو بهادر وشجاع ایرکان دورور وبیر انادین توقغان دورورلار وانالاری قنکرات قومی‌دین ایرمیش آتی قولو قوا معنی سی مغول تیلی برله یعنی پاکیزه کیشی وقبل خان نینك اوغلان لاری نینك بهادرلیغی شهرت قیلیب خطای ولایتی‌غه آوازه‌لاری باریب ایرکان‌دور آلتان خان کیم خطای پادشاهی ایرمیش آلاردین قورقوب قبول خان بیلان دوست‌لوق انکیز قیلیب باریش کیلیش قیلورلار ایردی وقبل خان اوز یورتیدین آلتان خان‌نی خطای غه کورا بارور ایردی وارالاری‌دا چاغر صحبتی کوب بولور ایردی بیر کون ایرته بیلان قبل خان سرخوش آلتان خان قاشیغه بارور آلتان خان تخت اوستندا اولتوروب ایرکان‌دور وبیك‌لاری تمام حاضر (۲) ایرکان دورلار قبُل خان حجابسیز اورنیدا اولتورمای یوروب آلتان خان نینك سقالین توتوب تبرانیب مسخره‌لیق قیلور وآلتان خان تحمل‌لیك کیشی ایرکان دور. اول حرکت‌نی قبل خاندین اوتکاریب هیچ نیمه دیماس تانکلاسی قبل خان‌نی اینداب طوی قیلیب اجازة برکاندین (۳) سونك آلتان خان بیك‌لاری خانیغه ایتورلار کیم قبُل خان سنکا (۴) اهانت‌قیلدی نیو چون آنکا اجازت بردینك (۵) آنی اولتورماك کیراك آلتان

اولوس‌نی (۱) حاضر (۲) بیرکاندین (۳) سینکا (۴) بیردینك (۵)

خان‌نینك اجازت برکانیدین (١) پشیمان بولدیلار کوب کیشینی قبول
خان نینك کینی جه یبارورلار کیم سنینك (٢) بیلان سوزومیز بار
قایْت غیل دیب آلقصه قبل‌خان قایتماس وکینی‌جه بارغان کیشی‌لاردین
کوب کیشی‌نی اولتورور وقاچار آندین سونکرا فتنه‌لار قوپار کیم
آنینك شرحی نینك طولی بار وبو نسخه‌دا محلی یوقتور کیم اول
داستان‌نی بیتسا بولغای هر کیم اول واقعه‌نی بیلماك هوس بولسه (٣)
تاریخ رشیدیغه روجوع (٤) قیلسا مبسوط بیتلیب تورور آندین
معلوم قیلسون

قوبله قاآن‌نینك داستانی

آندین سونکرا قُوبلَه قاآن کیم قبُل خان نینك بیشینجی اوغلی ایردی
پادشاه بولدی واوَل بارچه آقا اینی اوروق قیاشیدین بهادر راغ
وشجاع وقوت‌لیك ایرکاندور ومغول قومی‌نینك شاعرلاری آنینك
اوصافیندا کوب بیت‌لار ایتیب تورورلار آلارنینك آراسیندا مشهور
تورور وایتورلار کیم قوتله قاآن آنداق قوی هیکل ایردی کیم
اُونی بیر یغاج‌غه‌جه (٥) بارور ایردی قیجقرغاج اُونی‌نینك صداسی
تاغلارنینك صداسیغه اوحشار ایردی وقولی‌نینك پنجه‌سی آیغ
پنجه‌سی‌غه اوخشاش ایردی آچیغی کیلکاندا کیشی‌نی توتوب ایکی

بیرکانیدین (١) سینینك (٢) بولسا (٣) رجوع (٤) بیغاج‌غه‌جه (٥)

قولی برلان زورلاب یاش یغاجدیك بیلیدین سیندوروب تاش‌لار
ایردی وقیش کیجه‌لاری آسرو یاوق بولغاندا اولوغ یغاج لارنی
اوت‌غه قویوب یلانغاج بولوب اوت یقاسیندا ایوق‌لار ایرمیش
اوت‌دین اخکرلار یعنی اوچقون‌لار ایتی‌کا توشکاندا هیچ آنکا التفات
قیلماس ایرمیش وخیال قیلور ایرمیش کیم آنی بیت تیشلاب دورور
کون‌دا بر (١) یماکیدا بر (٢) جاری اولوغ قوی وبر (٣) اولوغ
سابه قمیز ایرمیش ومونینك بیلان هم تویماس ایرمیش وآنینك
اوصافی وتعریفی کوبدور

برتان بهادر نینك واحوالی نینك بیانی وقوتله قاآن‌نینك داستانی*

برتان بهادر جنکز خان‌نینك اولوغ آتاسی دور وقوتله قاآن‌نینك
ایکینجی (٤) اینی‌سی ومغول تیلی بیلان اولوغ آتانی آبُوکه دیرلار
وبورقوت قومی‌دین بیر خاتون آلیب ایرکان‌دورور آتی سیونکیل
قوجین بو خاتوندین تورت اوغلی بار ایرمیش اولوغی‌نینك آتی
مونککدون قیان وایکینجی‌نینك آتی نکون تایشی واوچونجی‌نینك
آتی بیسوکا بهادر وتورتونجی‌نینك آتی دارینی اوتجکین وقیات قومی
مونککدون قیان نسلیدین دورورلار اول آسرو بهادر کیشی ایرکان
دورور آنکا بو آت‌نی آنینك اوچون قویوب تورورلار کیم مغول

بیر (١) بیر (٢) بیر (٣) قاآن آنینك ایکینجی‌نینك (٤)

تیلی بیلان معنی‌سی اولدور کیم تاغدین اینکان قوی کوجلوك سیل وییسوکای بهادر جنکز خان‌نینك آتاسی دورور وبورجین قیات نسلیدین دورورلار وبورجین معنی‌سی اولدور کیم اشهل یوزلوك وساریغ چهره‌لیك دورورلار وییسوکای بهادردین توقفان (۱) فرزندلاری وفرزند فرزندلاری کوپراکی قوی کوزلوك وساریغ چهره‌لیك تورورلار وآلانقوا دی دور ایرمیش کیم ایشیتیب کوروب بیلکونکیز کیم منینك (۲) اولادیم دین عظیم الشان‌نی نوع پادشاه‌لار پیدا بولغوسی دورورلار

ییسوکای بهادر برتان بهادر داستانی

ییسوکای بهادر جنکیز خان‌نینك آتاسی‌دورور. ومغول‌لار آتانی ایجکه دیرلار آتاسی اولکاندین سونکرا آباغالاری وآغا اینی اوروغ (۳) قیاش‌لاری آنی پادشاه‌لیغ واولوغ لاریغه کوتاردیلار وآنینك بهادرلیغی اُولُوس‌لار اراسیندا شهرت قیلیب ایردی. القونوت قومی‌دین اُوَالُون قوجین دیکان بر (۴) قیز آلدی واوالون ایجکز هم دیر ایردیلار وبو ضعیفه‌دین آنینك تورت اوغلی بار ایردی. اولوغ اوغلی‌نینك آتی تموجین ایدی کیم پادشاه بولغاندا جنکز خان دیب آتادیلار. ایکنجی (۵) اوغلی جوجی قسار ومغول تیلی بیلان وِیلتُونی کیم

توقفان (۱) مینینك (۲) اوروق (۳) بیر (۴) ایکینجی (۵)

سارْت‌لار کفتار دیرلار. آسرو هیبت‌لیك وقوت‌لیك کیشی ایرکاندور تاریخ کتاب‌لاریندا آنداق بتیب (۱) دورلار. کیم ایکنی وکوکسی آنداق کینك وبیلی انیجکه ایکاندور کیم اوزالیب یانسه (۲) یانی‌نینك آستی‌دین بیر ایت اونار ایرمیش وآنداق زوری بار ایرمیش کیم کیشی‌دین آچیغی کیلسا اول کیشی‌نی توتوب یردین کوتاریب قایریب باش یغاجنی سیندورغاندیك بیلیدین سیندوروب تاشلار ایکاندورور ودایم آغاسی بیلان (بیله) بولور ایرمیش اوچونجی اوغلی‌نینك آتی ماجیون تورتونجی‌نینك آتی تمُوکه اوجکنین تمُوکه آت‌دورور واوتجکین یعنی یورت وآش ایاسی وآنی اوت‌جی نویان هم دیر ایرمیش‌لار. وبو آت برله شهرت باردورور تقی جنکیز خان‌نینك آتاسی نینك اوروغ (۳) قیاش‌لاریدین بیر خاتون آلغان‌دور آتی سندق جین آنقونوت قومیدین اول جهت‌دین آنی آسروعزیز ومحترم ساقلار ایردیلار وجنکیز خان آنی اوزکا آغا اینی‌سیدین کوپراك سیور ایردی واول آسرو عمارت دوست کیشی ایکاندور. یتکان یردا بر (۴) باغچه ورباط وسرای یسار ایرمیش بیشینجی بیلکوتی نویان‌دور اما اول اوزکا آتادین‌دور وآندین کوب اعتبار توتماس ایکاندورلار

بیتیب (۱) یاتسا (۲) اوروق (۳) بیر (۴)

جنکیز خان داستانی

تاریخ بیش یوز ییل قرق توقوزدا ییسوکای بهادر تاتار قومی نینك اوروشی اوچون آتلاندی وخاتونی اوآلون ایکه‌نینك بویدا جنکیزخان بار ایکاندور تاتار قومی‌نینك پادشاهی‌نینك آتی تموجین اوکه ایکاندور آنی ییسوکای بهادر باسیب اولتوروب دور وبولغان نیمه‌سینی تالاب‌دور آندین سونك ذی‌القعده آیی تنکوز ییلی‌دا کیم بیش‌یوز قرق توقوز ییل هجری ایکاندور انادین جنکیزخان توغوب تورور وآنینك اونك قولیندا توستوقان چاغلیغ بر (۱) پاره اولوك قان ایکاندور آنی شوکون (۲) توتوب آنینی تموجین قویوب تورورلار اول اون اوچ یاشغاج تنکوز ییلی‌دا آناسی اولوب تورور تابجیوت ایلی کیم جنکز خان‌نینك آباغه‌سینینك (۳) اوروق قیاش‌لاری دین ایردلار (۴) تمام آندین آیریلدیلار وفتنه بنیاد قیلدیلار واینی‌لاری کیچیك ایردیلار بو سبب‌دین اوالون ایکه کیم جنکیز خان آناسی ابردی آسرو پریشان حال بولدی

جنکیز خان‌نینك داستانی

جنکیز خان‌نینك آناسی‌دین اون اوچ یاشار قالیب تورورتابجیوت ایلی آنینك بیلان یاغی‌قیب دورلار فتنه وآشوب باش تارتیب

بیر (۱) شکون (۲) اباغاسی‌نینك (۳) ایردی‌لار (۴)

دورور واون اوچ ییلدین سونك کیم آتادین قالیب تورور ییکرمی سیکیز ییل‌غاجه تورلوك بلالارغه اوچراب خدای تعالی اول بلالار وایمکاك‌لاردین آنی قوتقاریب الیك بر (۱) یاشاغاندا آنکا تنکوز ییلیدا پادشاه‌لیغ وخان‌لیغ عنایت قیلیب ییکرمی بر (۲) ییل پادشاه‌لیغ قیلیب جهان‌نینك کوپراکین آلیب تورور یتمیش ایکی یاشاغاندا تینکری تعالی حکمین بوتکاریب تورور

بیت عمر قصرین قایسی سرکش توزدی بو ویرانه‌دا
کیم فناسیلی یتیب ناکاه آنی بوزمادی

حکایت جنکیز خان‌نینك یکیت‌لیکی‌نینك اول حالیدا بر (۳) کون نفس هواسیغه بولا تابجیوت ایلی‌نینك اراسیغه بر (۴) قیزنی قاچورماك اوچون بارادور ایرمیش یولدا بارا تورغاج اوتروسیدین بر (۵) اُولوغ تاش یومالانه یومالانه توزدا کیلادور ایرمیش جنکیز خان حیران قالیب دور کیم بو تاشنی کیشی‌نینك یومالاغایدور ییل تیبرانمایدور کوجلوك ییل ایماستور کیم موندای بو تاشنی منینك (۶) اوتروم‌غه یومالاتیب کیلتورادور دیب عجایبغه قالیب فکر ایتار کیم مونینك معنی‌سی بو دور کیم بو یولغه بارمای قایب‌غیل (۷) دیب ینه شیطان وسوسه قیلیب قایتقالی قویماس

بیر (۱) بیر (۲) بیر (۳) بیر (۴) بیر (۵) مینینك (۶) قایت‌غیل (۷)

یوزلانیب یولغه کیرار اتفاقا تابجیوت ایلی‌نینك پادشاسی (۱)
ترغوتای قارلوق آودا ایکاندور جنکیز خان آنکا ناکاه یولوقور
جنکز خان‌نی توتوب برکلاب بُوی‌نیغه آیری قویوب ترغُوتای
اوردوسیغه یبارور کیم آنی ساقلاغای‌لار تابجیوت ایلی‌دین
بر (۲) قاری خاتون ایچکه آتلیغ جنکیز خان‌نینك تیکراسیدا
ایورولُوب بوینی کیم آیری دین مجروح بولور ایرمیش کیز
قویوب تُولومینی تراغلاب غمین یر ایرمیش اوچ بیل‌کا یقین
بو حالدا ایرمیش بر (۳) کون تا بجیوت ایلی آوغا بارغان
دورورلار جنکز خان فرصت تاپار آیری بیلان قاچار اول تیکرادا
اولوغ کول بار ایکان‌دور آیری بیلا سو ایچیکا کیریب اولتورور
تابجیوت‌لار آودین قایتغاج آنی یوقلاب آختارا کیریشورلار سولدوس
ایلیدین سورغان شیره آتلیغ کیم ایوی تابجیوت‌لار بیلان (برله)
ایکاندور ناکاه کوزی جنکز خان‌نینك آیری‌سیغه توشار اشارت
قیلور کیم باشینکنی سوغه سو چومور (۴) جنکیز خان باشینی سوغه
چومار تابجیوت‌لارغه سلدوس سورغان شیره ایتور کیم سیز لار
اوزکا طرف یرلارغه باریب احتیاط قیلینك مین بو طرفلارنی وبو
تیکرانی احتیاط وتفحص قیلاین دیب تابجیوت‌لار تفحص قیلیب جنکیز

پادشاهی (۱) بیر (۲) بیر (۳) سوغه چومور (۴)

خان‌نی تاپالی دیب هریان‌غه متفرق بولورلار اخشام بولغاج سلدوس
جنکز خان‌نی سودین چیقاریب ایویکا ایلتب آیرینی بوی‌نیدین
کوتاریب وآنی قنعلی اراسنده (۱) کیزلار تابجیوت‌لار بارغان
یرلاردا آنینك ایزینی تابمای قایتیب ایزینی سلدوس ایویکا
تیکورورلار کیزلارغه کیم قنعلی اوستیندا ایرمیش سیخ‌لار اوروب
آنی ایستارلار تینکری تعالی آنینك باشیغه اولوغ عظیم دولت‌لار
یازغان اوچون اوز پناهی‌دا سلامت ساقلاب آنی تابجیوت‌لار
تابماس‌لار اول بلادین قوتولور آندین سونکرا سیورغان شیره
بر (۲) کُورَنك بِیا آنکا برور (۳) وبیر پارچه خام ایت واُوق
یای وآت یُوکانی‌نینك اورنیغه بر (۴) ارقان وچقماق هم بیر مشك
برور، (۵) اول مدّت‌دا کیم توتقون (۶) ایکان‌دور جنکیز خان‌نینك
اَنَاسی اوالون ایکه وخاتون‌لاری آندین کونکول اوزوب ایکان
دورلار کیم آنی اولتوردیلار اما تورتونجی اوغلی کیم تولوی خان
دورور تورت بیش یاشار اوغلان اویناب سیکراب ایتور ایکان‌دور
کیم منینك (۷) آتام کورنك بِیَاغه می‌نیب کیلادور وآنی نینك‌یانیغه
منینك (۸) اوچون ایت باغلاب‌دور اَنَاسی بُورته فُوجین قولاغین

اراسیندا (۱) بیر (۲) بیرور (۳) بیر (۴) بیرور (۵)
توتغان (۶) مینینك (۷) مینینك (۸)

تُولغاب تیاق‌لار ایکاندور کیم نیجه یانغاشاب سندراغای سین نیجه آنانك‌نی بزکا (۱) ساغیندوروب بزنی (۲) کویدورکای‌سین آتانکنی اولدوروب تورورلار امّا اول بو سوزنی ترك ایتمای همول طریقه بیلان دایم ایتور ایرمیش کیم جنکز خان تانکلاسی کُورَنك بیَاغه مینیب یتشور جنکز خان اناسی اوالوان ایجکه وخاتونی بورته فُوجین دی نُویَان قنکرات قیزی حیران قالیب تعجب قیلورلارکیم بویاش اوغول‌نینك سوزیدین و بو سوزینی اوزلاریغه مبارك توتوب شوکون میزده (۳) یخشی بولدی دیب صدقه‌لار بریب الوغ (۴) طوی قیلورلار والله اعلم بالصواب

بیزکا (۱) بیزنی (۲) شوکون‌میزدا (۳) بیریب اولوغ (۴)

ایکینجی قسم

قنکرات قومی‌نینك عالی نسب‌لاری دا و جنکیز خان‌غه کوج‌لار برکان‌لاری (۱) وپادشاه‌لارغه وصلت قیلیب قدا بولغانلاری

قنکرات قومی اول ایکی کیشی نسلیدین تورورلار کیم اوزکنه قون تاغی‌دا کیریب ایردیلار وموندین بورون مذکور بولوب تورور وتواریخ‌دا آنداق ذکر قیلیب تورورلار کیم قیات برله نکوزنینك نسلی کوب بولوب آلارنینك نسلی دین قبایل بولدی وقبایل نینك شعبه‌لاری کوب بولدیلار ایرسا سیغیشا آلمای اوزکنه قون تاغی‌دین چیقماق بولدی‌لار قنکرات قومی ایلیدین کینکاش‌سیز بارچه‌دین بورون آنداق تعجیل بیلان چیقتی‌لار کیم اوزکا ایل‌لارنینك اوت‌لوق اوچاغ‌لاری اياغلاری‌نینك استیندا باسیلدی ومغول‌لارنینك اعتقادی اولدور کیم قنکرات قومی‌نینك اراسندا اياغ اغریغی کیم آنی نغریض دیرلار اول سبب دین کوب تورور ورقنکرات (۲) قومیدین کوب قوم منشعب بولوب دورلار وهر قایسی‌نینك باشقه اسم ولقب‌لاری باردور وبارچه‌نی بو رساله‌دا بیان قیلورمیز تورور انشاءالله تعالی جوامع التاریخ‌دا آنداق بیتیب‌دور کیم قنکرات آلتون توشك‌دا توقغان

بیرکانلاری (۱) تورور قنکرات (۲)

903.

ШЕЙБАНІАДА.

ИСТОРІЯ МОНГОЛО-ТЮРКОВЪ

НА

ДЖАГАТАЙСКОМЪ ДІАЛЕКТѢ,

СЪ ПЕРЕВОДОМЪ, ПРИМѢЧАНІЯМИ И ПРИЛОЖЕНІЯМИ

ИЗДАННАЯ

И. Березинымъ,

Профессоромъ Казанскаго Университета, Магистромъ восточной словесности, Дѣйствительнымъ Членомъ Русскаго Географическаго Общества и Общества любителей Отечественной Словесности, Членомъ Азіятскихъ Обществъ въ Парижѣ и Лейпцигѣ, Членомъ-Корреспондентомъ Археологическо-Нумизматическаго Общества, и проч.

КАЗАНЬ.

ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФІИ.

1849.

ПЕЧАТАТЬ ПОЗВОЛЯЕТСЯ,

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлено было въ цензурный комитетъ узаконенное число экземпляровъ. 1-го Ноября 1849 года.

Цензоръ И. Срезневскій.

ЕГО ПРЕВОСХОДИТЕЛЬСТВУ

ГОСПОДИНУ ПОПЕЧИТЕЛЮ КАЗАНСКАГО

УЧЕБНАГО ОКРУГА

ГЕНЕРАЛЪ-МАІОРУ И КАВАЛЕРУ

ВЛАДИМІРУ ПОРФИРЬЕВИЧУ

МОЛОСТВОВУ.

ПРѢДИСЛОВІЕ.

Изученіе Монгольскаго періода Русской Исторіи, весьма поучительное для историка-наблюдателя, для русскаго изслѣдователя составляетъ предметъ большой важности, тѣмъ болѣе, что возникшія въ послѣднее время сомнѣнія и появленіе новыхъ данныхъ бросаютъ на этотъ періодъ нашей исторіи иную тѣнь. Донынѣ, однако, ни одинъ русскій оріенталистъ не посвятилъ своего дарованія разработыванію русско-монгольскихъ соотношеній, а изъ иностранцевъ представленная Г-мъ Гаммеромъ Geschichte des Goldenes Horde не была признана удовлетворительной по многимъ причинамъ. Не желая оставаться дѣятелемъ, совершенно чуждымъ Русской Исторіи, и сознавая въ то же время слабость силъ моихъ и ограниченность средствъ, я рѣшился приступить къ собиранію и обнародованію въ подлинникѣ и переводѣ сказаній восточныхъ писателей о Монголахъ, а также и о Тюркскихъ и другихъ племенахъ, обитавшихъ въ первобытной Россіи, пополняя эти извѣстія извлеченіями изъ географовъ мусульманскихъ.

Предлагаю на первый разъ небольшую исторію Монголо-Тюрковъ. Это сочиненіе издано мною по единственной извѣстной рукописи, принадлежащей Азіятскому Музею С. Петербургской Академіи Наукъ подъ N° 591 (*):

(*) Въ Библіотекѣ Казанскаго Университета находится подъ № 101 списокъ съ этой рукописи: онъ не заслуживаетъ довѣрія, потому что писавшій его неизвѣстный писецъ придавалъ джагатайскимъ словамъ татарское правописаніе и недобросовѣстно сокращалъ или выкидывалъ цѣлые періоды.

рукопись пріобрѣтена отъ почтеннаго наставника моего Мирзы А. К. Казем-Бека, состоитъ изъ пятидесяти листовъ in 8° и писана простымъ, но четкимъ почеркомъ полу-шикэгэ, по-видимому, грамотнымъ писцомъ или правильнѣе сказать писцами, потому что съ XXXIX по XLIII листъ идетъ письмо нѣсколько отличнаго почерка, а на XXXVIII листѣ соединены два письма. — Впереди этой исторіи находится нравоучительное сочиненіе извѣстнаго джагатайскаго писателя Миръ Али Шира محبوب القلوب «Возлюбленный сердецъ», писанное въ 1253 году гиджры другимъ почеркомъ и на другой бумагѣ. Весьма затруднительный вопросъ представляетъ эта Исторія Монголо-Тюрковъ: кѣмъ и когда она сочинена? Содержаніе самой исторіи нѣкоторымъ образомъ должно опредѣлять время сочиненія ея: вотъ это содержаніе.

Авторъ дѣлитъ свою книгу на два отдѣленія: въ первомъ разсказывается коротко исторія Монгольскихъ и Тюркскихъ племенъ сообразно съ Мусульманскимъ преданіемъ отъ Ноя до вступленія на Императорство Чингизъ Хана. Это отдѣленіе могло бы быть весьма интереснымъ, если бы авторъ имѣлъ подъ рукою источники кромѣ Рашидъ Эд-диновой исторіи, къ которой онъ часто отсылаетъ читателя, и если бъ даже при одной этой исторіи авторъ съ умѣньемъ исполнилъ выборъ фактовъ. Только по тому обстоятельству, что составленная Рашидъ Эд-диномъ Исторія древнихъ Тюркскихъ и Монгольскихъ племенъ до нынѣ не издана, трудъ нашего автора имѣетъ значеніе для Средне-азійской исторіи, значеніе, усиливаемое сомнительностью чтенія собственныхъ именъ у Мусульманскихъ историковъ, для котораго настоящее сочиненіе представляетъ нѣсколько измѣненій, хотя иногда и неудачныхъ: такъ наприм. Дибъ Нагкуй вмѣсто Дибъ Багкуй, и друг. Но мы не можемъ не упрекнуть автора въ его наклонности къ сказочнымъ повѣствованіямъ о подвигахъ древнихъ героевъ, которымъ онъ, по особенной любви, посвящаетъ больше времени и труда, нежели важнымъ

историческимъ событіямъ: такъ Чингизъ Ханъ у него представляется не могущественнымъ Монархомъ-завоевателемъ и Законодателемъ, а какимъ-то искателемъ приключеній. Не смотря на этотъ упрекъ и на огромные пропуски въ упоминаніи Тюркскихъ и Монгольскихъ племенъ, я не могу считать лишеннымъ интереса первое отдѣленіе, и съ своей стороны старался придать ему занимательности примѣчаніями филологическими и другими.

Второе отдѣленіе содержитъ въ себѣ неполныя историческія извѣстія о племени Гконгиратъ, состоявшемъ въ родствѣ по женской линіи съ многими Монгольскими Ханами. Устремивъ свое вниманіе преимущественно на это родство, авторъ весьма не много говоритъ о другихъ племенахъ, о Чингизъ Ханѣ, его сыновьяхъ, но болѣе о Гконгиратскихъ Бекахъ, даетъ родословную Абуль Хаиръ Хана и его наслѣдниковъ и оканчиваетъ это отдѣленіе семью благочестивыми Султанами. Это отдѣленіе изложено еще съ большею непослѣдовательностью, нежели предыдущее, но оно даетъ возможность пополнить и исправить родословіе Бухарскихъ Хановъ, изложенное у Абуль Гази и Мухаммедъ Юсуфа Эль-мунши. Генеалогія потомковъ Абуль Хаиръ Хана доведена авторомъ до пятаго колѣна, т. е. до средины XVI столѣтія.—Въ изложеніи родства Гконгиратскихъ Бековъ авторъ слѣдовалъ опять Рашидъ Эд-дину, который, по извѣстію Г-на Гаммера (Wien. Jahrbücher, 1837, B. LXXVII, 21), распространяется очень подробно объ этомъ племени.

Собственно этимъ отдѣленіемъ и должно бы оканчиваться сочиненіе, но авторъ снова принимается за разсказъ и излагаетъ довольно подробно исторію междоусобій по смерти Абуль-Хаиръ Хана и походы Мухаммедъ Шейбани Хана, внука Абуль Хаирова, заключая это повѣствованіе смертію Шейбани Хана въ битвѣ съ Персидскимъ Шахомъ Исмаилемъ, что случилось въ 1510 году по Р. Х. Здѣсь авторъ объявляетъ титулъ своей книги—«Шейбани

намэ» Шейбаніада, но ничего не говоритъ ни о себѣ, ни о времени появленія въ свѣтъ труда своего. Послѣ этого заключенія, мы находимъ опять генеалогію потомковъ Абуль Ххаиръ Хана, въ частностяхъ нѣсколько отличную отъ прежней, но почти столь же подробную.

Такимъ образомъ, не находя нигдѣ прямыхъ указаній на сочинителя Шейбани-намэ, изъ содержанія его книги мы можемъ только заключить, что онъ жилъ не позже первой половины XVI столѣтія, а приводимыя имъ генеалогіи заставляютъ думать, что сочиненіе его написано не раньше 1510 — 1530 года. — Рукопись переписана въ 1235 году гиджры, какъ заставляетъ думать неумѣстное указаніе на этотъ годъ въ концѣ втораго отдѣленія. Не должно удивляться, что здѣсь соединены вмѣстѣ двѣ рукописи различнаго времени и различныхъ писцовъ и притомъ такъ, что позднѣйшая рукопись переплетена спереди юнѣйшей по времени письма: у Мусульманскихъ переписчиковъ это допускается.

Нашъ уважаемый оріенталистъ Мирза А. К. Каземъ-Бекъ, отъ котораго манускриптъ этого сочиненія поступилъ въ Музей Академіи, убѣжденъ, что эта исторія писана самимъ Али Широмъ, но прямыхъ доказательствъ на это онъ не могъ мнѣ представить. Что Шейбани-намэ находится въ одномъ переплетѣ съ Махбубъ Уль-гкулюбъ, это ничего не доказываетъ: очень не рѣдко совершенно различныя и по времени, и по содержанію, и по автору рукописи находятся въ одномъ переплетѣ и писаны вмѣстѣ. Такъ какъ я, напротивъ, думаю, что это сочиненіе не славнаго джагатайскаго поэта, и такъ какъ мнѣніе А. К. Каземъ-Бека во всякомъ тюркскомъ вопросѣ очень тяжеловѣсно, то я и постараюсь представить доказательства своего убѣжденія.

Первое доказательство состоитъ въ томъ, что Миръ

Али Ширъ умеръ не позже 1506 года по извѣстію Д'Эрбло; въ сочиненіи же, которымъ мы теперь заняты, повѣствованіе доведено до 1510 года, а генеалогія не менѣе какъ до 1530 года. Нѣтъ никакой причины думать, что Шейбаніада начата Миръ Али Широмъ, а окончена другимъ: содержаніе всей книги и однообразность разсказа говорятъ противное. Судя по повтореніямъ генеалогій, нѣсколько несходнымъ, можно думать, что Шейбаніада написана однимъ авторомъ, только съ нѣкоторыми промежутками во времени.

Во-вторыхъ, ни въ полномъ собраніи сочиненій Миръ Али Шира (ман. публич. С. Петербургской Библіотеки, Ардебил. отдѣла N° 120), ни въ словарѣ джагатайскомъ (ман. той же библіотеки) не упоминается о подобномъ сочиненіи Миръ Али Шира; у Девлетшаха и у другихъ біографовъ я также не встрѣчалъ Шейбаніады. — Ссылка на جامع التواريخ, единственнаго руководителя автора Шейбани-намэ, сдѣланная Али Широмъ въ исторіи Пе совъ (Extraits d'Ali-schir, 40), не можетъ вести ни къ какимъ прочнымъ заключеніямъ.

Въ-третьихъ, образъ повѣствованія и употребляемыя нашимъ авторомъ Тюркскія слова нимало не напоминаютъ Миръ Али Шира: для удостовѣренія въ этомъ довольно сравнить изданный Г-мъ Катрмеромъ историческій текстъ Миръ Али Шира съ Шейбаніадой, въ которой, между прочимъ, встрѣчаются слова, не употребляемыя въ сочиненіяхъ Али Шира.

Этихъ доказательствъ достаточно для того, чтобъ приписать сочиненіе Шейбаніады неизвѣстному автору, написавшему ее, по-видимому, въ Бухарѣ, во второй четверти XVI столѣтія. Простота и непослѣдовательность изложенія заставляютъ думать, что авторъ Шейбаніады былъ не очень опытенъ въ литературномъ дѣлѣ и едва-ли что-

нибудь писалъ кромѣ настоящаго сочиненія. Въ первомъ и второмъ отдѣленіи онъ довольствовался буквальнымъ переводомъ Рашидъ Эд-диновой исторіи Монголо-Тюркскихъ племенъ, выбирая мѣста, не тѣ, которыя выбралъ бы опытный писатель и строгій историкъ, а тѣ, которыя пришлись болѣе по необразованному вкусу нашего автора: такимъ образомъ историческимъ важнымъ фактамъ онъ предпочиталъ баснословныя сказанія, а также весьма ему нравятся производства именъ дѣйствующихъ лицъ изъ монгольскаго языка. Въ полной Рашидъ Эд-диновой исторіи все это было кстати, но въ epitome Монголо-Тюркской исторіи такая многословность совершенно не умѣстна.

Передавая разсказы Рашидъ Эд-дина, нашъ авторъ не сокращаетъ ихъ и не перефразируетъ, а большею частію переводитъ цѣлыми пассажами, опуская все, что ему казалось не пригоднымъ. Не смотря на всѣ эти недостатки, первое и второе отдѣленіе Шейбаніады, я думаю не будутъ лишними даже и по изданіи въ свѣтъ Рашидъ Эд-диновой хроники: изъ моихъ примѣчаній видно будетъ, какъ иногда Шейбаніада удовлетворительно возстановляетъ ошибочный текстъ Рашидъ Эд-диновой рукописи одного изъ русскихъ оріенталистовъ. — Въ третьемъ отдѣленіи авторъ очень сухъ въ своемъ повѣствованіи, такъ что вниманіе читателя не можетъ быть не утомлено отрывистыми извѣстіями о походахъ Шейбани Хана и реэстрами собственныхъ именъ: географія Тюркестана не выигрываетъ ничего отъ этого запутаннаго и темнаго изложенія, а Исторія теряетъ весьма много.

Остается сказать еще о томъ, какимъ образомъ поступалъ я при изданіи Шейбаніады.

Вотъ какимъ:

Текстъ единственной находящейся у меня рукописи

я печатаю безъ малѣйшаго измѣненія, но въ выноскахъ исправляю явные описки или пропуски переписчика, а часто-употребляемымъ словамъ придаю однообразное джагатайское правописаніе, исключая собственныя имена, исправлять которыя я не считалъ нужнымъ въ настоящемъ изданіи и оставилъ ихъ безъ перемѣны какъ въ текстѣ, такъ и въ переводѣ, предоставляя себѣ дѣлать исправленія въ примѣчаніяхъ какъ къ Шейбаніадѣ, такъ и къ слѣдующимъ за нею сочиненіямъ о Монголо-Тюркской Исторіи. Недостающія или излишнія, по моему мнѣнію, мѣста въ текстѣ я вставлялъ между знаками вносными: отличить одни отъ другихъ не трудно при сличеніи перевода съ оригиналомъ. — Въ чтеніи собственныхъ именъ я старался сохранить произношеніе того народа, которому принадлежитъ имя: такъ въ названіяхъ Монгольскихъ лицъ и племенъ я согласовалъ по-возможности правописаніе нашей рукописи съ правописаніемъ Санангъ Сэцэна, монгольскаго историка, не подвергая, впрочемъ, первое поправкамъ или невозможнымъ измѣненіямъ, а въ чтеніи тюркскихъ названій я слѣдовалъ тюркскому произношенію Джагатайцовъ.

Переводъ я старался представить не только буквальный, но и столько же безискуственный, какъ и тюркскій подлинникъ: знакомые съ Джагатайскимъ діалектомъ увидятъ, что въ текстѣ очень часто встрѣчаются слова неизвѣстныя ни въ какихъ лексиконахъ, и что по-этому переводъ, не смотря на простоту разсказа, представлялъ не мало трудности.

Примѣчанія я старался по-возможности ограничить филологическими, а очень рѣдко историческими или географическими замѣчаніями: въ послѣдующихъ томахъ Восточной Библіотеки довольно еще будетъ случаевъ къ объясненію темныхъ мѣстъ въ исторіи Монголо-Тюркскихъ племенъ.

Въ приложеніяхъ я помѣстилъ переводъ описанія Мавераннагра изъ Всеобщей Географіи Хаджи Хальфы и доставленные мнѣ нашимъ ученымъ Монголомъ, Кандидатомъ Казанскаго Университета, Банзаровымъ мемуары относительно Монгольской Исторіи. Въ заключеніи находится реэстръ Тюркскій и Русскій всѣхъ собственныхъ именъ, упоминаемыхъ въ настоящемъ изданіи.

Издавая свою Библіотеку на Русскомъ языкѣ, я нисколько не опасаюсь за ея будущность: если изданіе будетъ найдено достойнымъ вниманія оріенталистовъ, то оно будетъ употреблено ими въ дѣло при первой ученой надобности; занимающимся же Русскою Исторіей въ нашемъ Отечествѣ изданіе мое будетъ доступно во всякомъ случаѣ, что я и имѣю преимущественно въ виду. Притомъ же, тюркскіе тексты могутъ служить Хрестоматіей для занимающихся изученіемъ Тюркскихъ діалектовъ.

Въ слѣдующихъ книгахъ Библіотеки Восточныхъ Историковъ я предполагаю помѣстить:

I) Сокращенный переводъ татарской рукописи: «Изложеніе Болгарскихъ повѣствованій», соч. Шерефъ Эд-дина бенъ Хюсамъ Эд-дина Болгарскаго, съ примѣчаніями, мемуаромъ о Болгарахъ, Болгарскими надписями и небольшимъ отрывкомъ татарскаго текста подлинника.

II) Текстъ и переводъ татарской рукописи «Собраніе хроникъ», принадлежащей Библіотекѣ Казанскаго Университета, съ примѣчаніями и географическими приложеніями.

III) Переводъ исторіи Абуль Гази съ варіянтами изъ рукописи Азіятскаго Музея С. Петербургской Академіи Наукъ, примѣчаніями и географическими приложеніями.

IV) Переводъ Исторіи Монголовъ Бенакети, по рукописямъ Азіятскаго Музея С. Петербургской Академіи Наукъ и Библіотеки Казанскаго Университета, съ примѣчаніями и географическими приложеніями.

Н. Березинъ.

КАЗАНЬ.
1849.